

Предговор

Историята е като голяма река, която лъкатуши през епохите. Повърхността ѝ е разказ за дати, битки и договори, крале, президенти и генерали – това е официалната версия, която ни преподават в училище. Но голяма част от истинската история остава невидима: мрачните дълбини, в които се крият истинските автори, инициатори и двигатели на събитията, измамите и предателствата, забулените течения на тайната дипломация и тъмните заговори, които определят посоките на историята.

Тайната история, разказът за скритите сили зад явните събития, хвърля светлина там, където преди е имало мрак. Това изследване показва как посоките на историята винаги са били определяни от невидими сили – от мистериозните култове на древния свят, до тайните общества на революционна Европа; от зараждащите се секретни служби през XVII век, до пълзящите шпионски империи от времето на Студената война; от уединения гений на Архимед, до огромния военно-индустриален комплекс на проекта „Манхатън“. Кои са били силите, скрити зад престолите? Колко битки са били решени, преди да бъде извадена сабя или да гръмне пушка? До каква степен най-важните моменти в историята са следвали предварително написан сценарий и са били ръководени от фигури, които никога не са се появявали на сцената?

Ролята на историята винаги е била да ни помогне да разберем настоящето и да мислим интелигентно за

бъдещето. Днес точно толкова, колкото и в миналото, истинските сили, които направляват събитията, са невидими. Дали страните влизат във войни заради моралните и политическите каузи, които обявяват, или за да постигнат тайна плетеница от икономически и стратегически цели? Какви са истинските отношения между Америка и репресивните режими, които се представят за нейни съюзници във войната срещу тероризма? До каква степен западните демокрации всъщност се контролират от големия бизнес и от специални интереси?

Вероятно някой историк в бъдеще ще даде окончателните отговори на тези въпроси. Това, което можем да направим ние сега, е да се вгледаме в уроците на миналото, които ни дават ключ за настоящето. Тази книга ви предлага точно това: епизоди и инциденти от историята, които хвърлят светлина върху скритите сили, формирали нашето минало. Вероятно те могат да хвърлят и малко светлина върху историята, която се създава днес.

1

Заговори, тайни общества и култове

Конспиративната теория за историята определено е забавна и интригуваща и общо взето е по-вълнуващо четиво от традиционните проповеди за икономически сили, социални тенденции и политически движения, които са в основата на обичайната версия. Но тази атрактивност на конспирацията и многото приказки, които се говорят за нея, пораждаат съмнения дали това е истинската история. Тази глава представя поредица от случки, събития и епизоди, които илюстрират влиянието на скритата ръка на заговорите, култовете и тайните общества върху хода на историята. Тъй като става дума за тайни, спекулацията в някаква степен е неизбежна, но всички примери имат своето основание. Темите се простират от опитите за културно влияние чрез тайните религиозни практики в античността (мистериите в Древна Гърция), до сложната мрежа, изградена от предимно консервативни парapolитици, които направляват голяма част от следвоенната история. Главата приключва с преглед на отделни групи и правителства, които са използвали информацията за тайни заговори и съзаклетия за свои лични цели и дори са злоупотребявали с нея.

Религиозните мистерии – древни тайни общества

Елевсинските мистерии, наричани още елевсинии или просто мистерии*, били религиозни ритуали на древните гърци, които по-късно били изпълнявани и от други представители на елинизирания свят. Те се отличавали от обикновените публични религиозни обреди. Право да участват в тях имали само посветените, преминали през специален ритуал за инициация. Повечето от мистериите си приличали по съдържание. Те разкривали на посветените тайно знание. Смятало се, че то ги освобождава от страха от смъртта, защото съдържало обещание за щастлив задгробен живот (за разлика от мрачния жребий, който очаквал непосветените). Много учени развиват хипотезата, че религиозните мистерии са послужили като основа за християнството. Но възможно ли е те да са представлявали и нещо като древно масонство, тайно общество, в което придобиването на окултни знания е осигурявало социално издигане?

Едни от най-древните и значими мистерии били Елевсинските, които възникнали около култовия град Елевсин, недалеч от Атина. Елевсинските мистерии са изградени около историята за Деметра и нейната дъщеря Персефона, богини на земеделието и плодородието, които отишли в подземния свят, но сетне се върнали и донесли плодородие на земята и земеделски познания за хората. Религиозните обреди на посветените включвали процесии към храма, където те имали привилегията да видят свещени предмети и били удостоявани с възвисяващи откровения, точната природа на които била строго пазена тайна и остава мистерия и до днес. Вероятно корените на тази религиозна практика били

---

* Названието мистерии идва от гръцкия израз „μνιμενος στο μυστικο“ – посветен в тайната. – Б. пр.

далеч назад във времето и тя произлизала от праисторически ритуали, свързани с плодородието. Мистерии били чествани в Елевсин всяка година в продължение на близо две хилядолетия – от около 1500 г. пр.н.е., до 393 г. сл.н.е., когато римският император Теодосий окончателно се разправил с култа. Три години по-късно свещеният град Елевсин бил сринат до основи при нашествието на готи и вестготи, предвождани от Аларих.

През този период Елевсинските мистерии се развили от местен култ до тайно общество в рамките на империята. В началото член можел да стане всеки атинянин, с изключение на хората с „нечисти ръце“ (убийците) и тези, които не говорили гръцки (варварите). С нарастването на гръцкото влияние в древния свят членството се разширило и в обществото вече можел да влезе всеки „цивилизован“ човек. Мистерии станали популярни сред развитите класи на съседите на гърците, и най-вече сред римляните. За тях посвещаването се превърнало в знак за социално положение. Към култа се присъединили и няколко императори, включително великият Октавиан Август, Нерон и др. При инициацията посветените преживявали лична трансформация и после от тях се очаквало да се придържат към определен поведенчески кодекс, известен като „правилото на живота“.

Приликите със съвременното масонство са многобройни. Посветените притежавали тайни, всъщност цял светоглед, който бил недостъпен за непосветените маси. Всички започвали като равни независимо от светския си статус, после трябвало да напредват, овладявайки различни степени на познание. Мистерии станали толкова популярни сред римския елит, че започнали да изпълняват социална функция подобна на масонството, позволяваща задкулисно плетене на мрежи от контакти и изкачване по социалната стълбичка. Благодарение на тях се разширил и периметърът

на влияние на гръцката култура. Накрая Рим станал далеч по-могъщ от Гърция, но много аспекти от неговата култура, и особено тази на римския елит, били елинистични по характер. Чрез силата на Рим гръцкото влияние превзело голяма част от древния свят. Гръцките ценности и култура се разпространили от Северна Британия до Средния изток. Дали това не било постигнато и благодарение на участието на римския елит в тайните гръцки култове?

За мистериите се твърди, че са формирали основата на християнството. И наистина, приликите са много. Мистериите като тези на Елевсин, Бакхус, Орфей и други сходни източни религии, например култът към Митра, се основават на мита за умиращия и възкръсващ бог: божествата умират и отиват в отвъдното, но след това възкръсват, за да донесат спасение за човечеството. Вероятно мистериите до голяма степен са моделирали културата на Рим и в езическото, и в християнското му превъплъщение.

Императори и убийци – мръсните сделки, които превърнали Рим в империя

Най-значимият период от историята на Рим е превръщането му от република в империя. Контролът над Европа бил иззет от ръцете на Сената и бил поверен на един-единствен човек – императора. Ключовите събития в тази драма не били нито политически дебати в Сената, нито кървави конфликти на бойното поле, а тъмни деяния – острие в ръцете на убиец и заговорническо шушукане; тайна среща и тъмна сделка. Тези похвати, скрити в сянка, променили за векове начина, по който се управлявала Европа.